

ÅRSPLAN 2019-21

Nordre Øyen



Barnehagens samfunnsmandat

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem (Barnehageloven, 2005, § 1 Formål). Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.

Formål med barnehagens årsplan

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barnehagens pedagogiske arbeid skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen. Rammeplanen påpeker at årsplanen er et arbeidsredskap for personalet som skal dokumentere barnehagens valg og begrunnelser. Med utgangspunkt i rammeplanen skal barnehagens samarbeidsutvalg fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Årsplanens funksjon

Årsplanen skal synliggjøre hvordan barnehagen omsetter barnehagelov i praksis, og arbeider målrettet for å sikre det pedagogiske arbeidet.

Ifølge rammeplanen har planlegging av barnehagens innhold og pedagogiske arbeid flere funksjoner:

- Personalet får grunnlag til å tenke og handle systematisk i det pedagogiske arbeidet
- Det gir kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen
- Synliggjør barnehagens fortolkning og realisering av rammeplanen
- Gir utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten

Barnehagens årsplan er også et viktig dokument for eier og myndighetenes oppfølging og tilsyn med barnehagen.

Innhold

Velkommen til Læringsverkstedet Nordre Øyen	4
Barnehagen vår	4
Visjon.....	5
Våre verdier	5
Barnehagens formål og innhold.....	5
Læringsverkstedets pedagogiske konsept	6
Lekende læring, samspill og mestring.....	7
Læringsverkstedets satsningsområde.....	8
Barnehagens satsingsområde 2019- 2021.....	8
Barns medvirkning	11
Samarbeid mellom barnehage og foreldre	11
Foreldrenes medvirkning i barnehagens innhold og planer	11
Overganger	12
Vår pedagogiske virksomhet.....	13
Våre arbeidsmåter	13
Rammeplanens 7 fagområder = Læringsverkstedets 5 fagtema	15
Barnehagens arbeid med fagområdene.....	16
Et godt måltid	20
Tilrettelegging	21
Bakgrunnsdokumenter	22

Velkommen til Læringsverkstedet NORDRE ØYEN

Vi ser frem til to nye og spennende år med fokus på lekende læring, samspill og mestring. Hver dag har vi hjerte for at hvert enkelt barn skal bli den beste utgaven av seg selv.



På besøk hos Holli Mølle for å se prosessen fra korn til mel.

Barnehagen vår

Nordre Øyen åpnet i juli 2006 og er en 4-avdelings barnehage, godkjent for barn mellom 0-6 år. Barnehagen ble en del av Læringsverkstedet i september 2018. Læringsverkstedet er en privat barnehagekjede som eier og driver barnehager i store deler av Norge. I våre barnehager får barn et godt grunnlag for livslang læring – i kunnskap, vennskap, trygghet og glede. Vårt pedagogiske arbeid med barna bygger på lekende læring, samspill og mestring.

Nordre Øyen ligger i et nyetablert boligområde rett ved Tomter idrettsanlegg. Herfra har vi kort vei til kunstgressbane, gressbane, hoppanlegg og et fantastisk skogområde, som er i flittig bruk hele året. Tomter sentrum med bibliotek, barneskole, kunstgalleri, butikk, barneskole og togstasjon ligger i gangavstand fra barnehagen.

For mer informasjon om Læringsverkstedet og våre barnehager se vår hjemmeside:

<https://laringsverkstedet.no>

Barnehagens samfunnsmandat

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem (Barnehageloven, 2005, § 1 Formål).

Visjon

Vi ser på barna som verdens viktigste verdier og det mest verdifulle vi har. Barna er verdens framtid. Vår visjon peker framover og viser vei for alt av arbeid i Læringsverkstedet:

«VI FÅR VERDENS VIKTIGSTE VERDIER TIL Å VOKSE»

I våre barnehager arbeider vi for at alle barn skal få et best mulig grunnlag for videre utvikling, læring og et godt liv. Vi ønsker at barna skal vokse i kunnskap og mestring, i trygghet og empati.

Våre verdier

Vi skal være «**Leken og ambisiøs**». Vi byr på oss selv og har det moro. Samtidig har vi klare mål og kraft til å nå dem.

Vi skal være «**Raus og tydelig**». Vi har takhøyde og frihet samtidig som vi har rammer og retningslinjer som gjør det trygt å være raus i møte med barn og foreldre.

Barnehagen bidrar til å danne et godt grunnlag for livslang læring og aktiv deltagelse for barna i et demokratisk samfunn. Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og å sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskap, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Ifølge rammeplanen skal barnehagens verdigrunnlag formidles, praktiseres og oppleves gjennomgående i barnehagens pedagogiske arbeid. Disse er:

- **Demokrati**
- **Mangfold og gjensidig respekt**
- **Likestilling og likeverd**
- **Bærekraftig utvikling**
- **Livsmestring og helse**

Barnehagens formål og innhold

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering (Barnehageloven, 2005, § 1 Formål, 3. ledd).

Læringsverkstedets pedagogikk er vår fortolkning av innholdet i rammeplanen og ivaretar rammeplanens føringer.

Hvert barn er et unikt og verdifullt menneske som skal møtes med respekt og anerkjennelse.

- **Omsorg og lek, læring og danning**
- **Vennskap og fellesskap**
- **Kommunikasjon og språk**

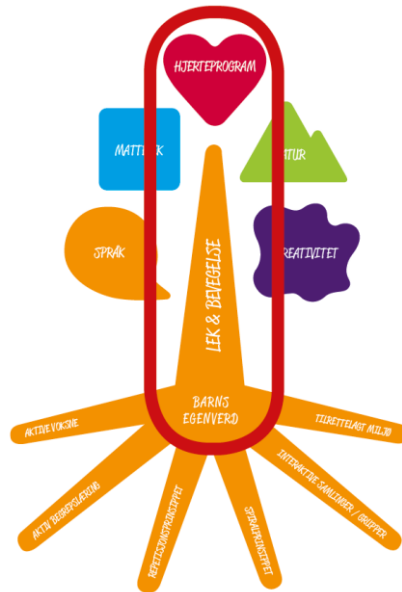
Barn og voksne i Nordre Øyen skal føle seg verdifulle. Det er i barneårene grunnmuren for omsorg, empati, forståelse, danning og toleranse formes. En av barnehagens viktigste oppgaver er derfor å hjelpe barn til og utvikle gode holdninger, tilegne seg ferdigheter og få kunnskap om seg selv og andre. I Nordre Øyen har vi hjerte for hverandre. Barn og voksne interesserer seg for hverandre, vi hjelper hverandre og tar vare på hverandre. Et godt samspill handler om å gi og ta. Barnehagen er en unik arena for å fremme psykisk helse, og vår evne til å se hva barn trenger av omsorg, trøst, ømhet, glede og latter, bidrar til mestring og god psykisk helse hos barna. Vi ser at det å dekke barns følelsesmessige behov for kontakt med en voksen som alltid er tilstede, er avgjørende forutsetning for læring.

Leken har en helt sentral plass i barnehagen og vi anerkjenner lekens egenverdi. I Læringsverkstedet er lek selve grunnstammen i alle aktiviteter, fordi barn uttrykker seg og lærer gjennom lek. Barns fordypning i lek er en sentral del i utviklingen av deres samlede sosiale kompetanse. I leken opplever barn å være del av et felleskap som styrker deres selvfølelse og mestringsglede. Aktive voksne, som er til stede og observerer leken, vurderer behovet for sin deltagelse i leken. I regellek kan den voksne hjelpe barna med å forstå hva reglene betyr i leken, av og til fører det også til forhandlinger om hva som er riktig eller galt i forhold til reglene. I late som-lek kan den voksne støtte barnet i spenningsrommet mellom hva som er late som og virkelighet. Risikolek er fysisk lek, oftest ute. Den er utfordrende og spennende, men kan innebære en risiko for at barna kan skade seg. En tilstedeværende voksen kan med omsorg veilede barnet til å utfordre seg selv og samtidig se risikoen knyttet til leken.

Læringsverkstedets pedagogiske konsept

Den norske barnehagetradisjonen bygger på et helhetlig læringssyn. Læringsverkstedet har utviklet et pedagogisk konsept som ivaretar dette perspektivet. Med **Hjerteprogrammet** og **Lekende læring, samspill og mestring**, ivaretar vi barnehagens samfunnsmandat (Lov om barnehager, 2005) og rammeplanens føringer for barnehagens innhold og oppgaver. Omsorg og lek, læring og danning er svært viktige elementer i grunnlaget for Læringsverkstedets pedagogikk.

Barns egenverd er kjernen i vårt pedagogiske konsept og sentralt i alt vårt arbeid. Hvert enkelt barn er kompetent og har iboende ressurser som skal få komme til uttrykk og utvikles i barnehagen. Barns egen nysgjerrighet og undring legger grunnlaget for livslang læring. Barn skal støttes og oppmuntres til å uttrykke seg, bli synlig og ha rom for medvirkning. For oss handler det om å gi barn rom, i både i fysisk og psykisk forstand, for å uttrykke seg sammen med andre. Hvert enkelt barn skal oppleve å bli sett, hørt og forstått av anerkjennende, tydelige og ansvarsfulle voksne.



Lekende læring, samspill og mestring

Lekende læring, samspill og mestring

Med lekende læring, samspill og mestring skal vi gi barna grunnlag til å utvikle seg, og bli den beste utgaven av seg selv. Et av barndommens særpreg er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted. Barn skal få undre seg og stille spørsmål, søke opplevelser og gjøre erfaringer på egne læringsarenaer. Barnehagen skal gi rom for barns ulike perspektiver og opplevelsesverdener.

Våre avdelinger er innredet slik at barna øyeblikkelig ser hva de ønsker å gjøre. Det er tydelige soner for ulik lek og alt er tilgjengelig for barna. På småbarnsavdeling er alt i barnehøyde. Leker og materiale oppbevares i gjennomsiktede bokser.

Avdelingene har møbler ment for barn, slik at de er selvhjulpne med å sette seg til eller gå fra lek og aktiviteter. Vi har et stort uteområde som innbyr til variert lek, motoriske aktiviteter og undring. En kjøkkenhage er under oppføring og vil gi barn mulighet for å forstå sammenhenger i naturen.

Et godt ute- og innemiljø som bidrar til god lek er med på å danne gode vennsksrelasjoner i barnehagen. Daglig fokus på lekende læring, samspill og mestring skal gi barna grunnlag for å utvikle seg på en god måte i et fellesskap. Nordre Øyen skal være et trygt og godt sted å være for alle barn.

Vårt løfte til barna er

«Vi har hjerte for deg så du kan bli den beste utgaven av deg selv»,

Og for å kunne innfri dette løftet har vi nulltoleranse mot mobbing.

Læringsverkstedets satsningsområde

Relasjonskompetanse: Barns trivsel er den voksnes ansvar, og gode relasjoner er avgjørende i dette samspillet. Vi tror på at gode relasjoner, som en rød tråd i alt vi gjør, hever kvaliteten i barnehagen. Det bidrar til å skape et inkluderende leke- og læringsmiljø.

Kvaliteten på relasjonene og samhandling mellom ansatte og barn er særlig viktig for barns trygghet og utvikling. Å utvikle gode sosiale ferdigheter, empati og vennskap i barndommen er viktig for å kunne utvikle et godt selvbilde. Gode relasjoner vil igjen få betydning for trivsel, utvikling og læring.



Barnehagens satsingsområde 2019- 2021

- SPRÅK
- ET GODT MÅLTID



Vårt mål for arbeidet med språk er delt inn i tre deler som alle er viktige i barnehagens arbeid med språk:

Innhold: Barnet forstår meningen med innholdet

Form: Barnet har god uttale og grammatikk

Bruk: Barnet bruker språket i riktig sosial kontekst

Nyere barnehageforskning viser at det er en sammenheng mellom kvaliteten på barnets språkmiljø i barnehagen og prestasjoner videre i utdanningsløpet innen lese- og skriveferdigheter. (Språk i barnehagen – mye mer enn bare prat s.4)

Vi skal legge til rette for at hvert barn får utvikle så gode språkferdigheter som mulig ut fra sine forutsetninger. Barn trenger språk for å delta aktivt i lek, og lek utfordrer barnet til å bruke og utvikle språket i samspill med andre barn. Vi ser at et godt språk er inngangen til gode vennsksrelasjoner, mestring og at det forebygger mobbing. Vi gir barna tilgang til et spesielt rikt språk gjennom samtaler og utstrakt bruk av bøker. Samtaler om tekst og bilder er språk satt i sammenheng for barnet. Samtidig gir vi barnet tilgangen til nærhet, fantasi, analytiske fortrinn, nysgjerrighet for språk, glede og ingredienser til lek.



Mat er en viktig del av vår kultur! Det handler om god smak, norske mattradisjoner og gode råvarer, men også om matlaging og måltider som pedagogiske aktiviteter som inkluderer og legger til rette for barnas deltakelse. Måltidet er en viktig arena for arbeid med sosial kompetanse, barns vennskap og forebygging av mobbing.

Våre satsingsområder går hand i hand. Når vi bruker alle de åtte druene, og jobber aktivt og bevisst utfra dem i de daglige måltidsituasjonene, oppnår vi flere ting på en gang. Matglede, livsmestring, helse og tilgangen til et rikt språk, disse er beskrivende for hva vi ønsker å plante hos barna i Nordre Øyen. Barna skal være i sentrum i «Et godt måltid», og aktivt med i hele måltidsprosessen. Vi ivaretar barns rett til medvirkning både i planlegging, forberedelser, borddekkning og til rydding og bordvasking i etterkant. Alle læringsvennene våre er med på kjøkkenet, men spesielt Rime-Rolf bruker språket bevisst og aktivt for å

snakke om det som foregår. Han bruker riktige benevnelser på alt som brukes og gjøres underveis. Han tuller med språket og lager språkleker. Noen ganger kan han be barna lukke øynene og beskrive hva de skal lage. Slik kobles begrep og aktivitet på en spennende, og gir barna en mer helhetlig forståelse.



Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for, og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jmf. Barnehageloven §3 og §3, grunnloven §104 og FNs barnekonvensjon artikkel 12 nr.1

Barna har ikke forutsetningene for å ivareta sin egen rett til medvirkning. Derfor har vi et personale som lærer barna opp gjennom å legge systematisk til rette for at de blir både spurt og hørt. Det viktigste er ikke hva barna forstår i øyeblikket, men hvordan forståelsen skapes på sikt. Nordre Øyens pedagogiske verktøy «Spor» er barns rett til medvirkning satt i praksis. Vi observerer og lytter til barnas undring og interesser, ser etter hvilke behov som finnes i barnegruppen og planlegger arbeidet derfra sammen med barna.

Samarbeid mellom barnehage og foreldre

Vi skal sammen skape en sosial læringsarena som setter gode spor er vårt løfte til foreldrene. Foreldresamarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål.

Samarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får innflytelse på barnehagens arbeid med å skape et helhetlig omsorgs-, leke- og læringsmiljø for barnegruppen.

Foreldrenes medvirkning i barnehagens innhold og planer

Barn kommer ikke tomhendt til barnehagen. De har blant annet med seg relasjonserfaringer med tilknytningspersoner hjemme, og disse vil prege de samspillene barnet inngår i barnehagen. Samarbeidet med familien er derfor avgjørende for barnets trivsel og utvikling i barnehagen.

I juni arrangerer vi besøksdag for alle nye barn i barnehagens åpningstid. Her får foreldre og barn treffe barnehagens personale, bli kjent med lokalene, avdelingen, uteområdet og dagsrytmen på avdelingene. Ved oppstart gjennomføres en oppstartsamtale hvor det er viktig å få frem ting som er av betydning for at barnet og foreldre skal oppleve trygghet til barnehagen. I tillegg gjennomfører vi 1-2 årlige foreldresamtaler, flere ved behov.

Barnehagen holder foreldremøte to ganger i løpet av barnehageåret. Den første i august/september og den andre i løpet av våren. I tillegg arrangeres foreldrekafe i forbindelse med FN-dagen, da barnehagen samler inn støtte til Bøverton sommercamp. Foreldrene bidrar til denne dagen ved å bake til Bøverton-kafeen og samle inn klær til en felles klesbyttetdag.

Nordre Øyen deltar i Foreldreundersøkelsen i perioden 1.11-20.12. Her får foreldre og foresatte si sin mening om barnehagetilbudet, barnets trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage. Resultatene av undersøkelsen brukes som en hjelp til å vurdere og utvikle barnehagetilbudet.

Den daglige kommunikasjonen mellom barnehage og hjem er viktig. Læringsverkstedets barnehager benytter Mykid til å sende ut informasjon til foreldre. Her legger vi ut månedsplaner og månedsbrev, små glimt fra dagen og andre viktige meldinger. Den viktigste dialogen med foreldrene skjer likevel ved avlevering og henting av barnet.

Overganger

Det å begynne i barnehagen skal oppleves som en god start, både i forhold utvikling av trygghet og tilhørighet. Tilvenning, trygghet og tilhørighet er nøkkelford i forbindelse med alle overganger i løpet av barnehagetiden.

Ny i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid, slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.

Alle barn og foreldre blir invitert til en besøksdag før de begynner i barnehagen. Denne dagen gir både foreldre og barn muligheten til å møte personalet og de andre barna i barnehagen. Barnets første dager i barnehagen er tiden for å bli godt kjent med de voksne på avdelingen, med mamma og pappa som trygg base. Foreldre bør ikke forlate avdelingen før barnet viser at det er trygg på kontaktpersonen sin.

Å komme til barnehagen om morgenen kan være en utfordrende situasjon for barn, særlig de minste. Utfordringen ligger i å skilles fra foreldrene, noe som kan gjøre barnet urolig eller stresset. Hvordan morgenen har vært før barnet kommer til barnehagen, betyr mye for barnets tilstand. Det kan derfor være nyttig å fortelle noe om det for de voksne på avdelingen, slik at vi kan møte barnets behov på en best mulig måte.

Fra småbarn- til storbarn-avdeling

I Læringsverkstedet vil vi legge til rette for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn, og personalet når barnet bytter barnegruppe.

I forbindelse med overgang fra Stallen og Stabburet til Fjøset og Drengestua, besøker vi hverandre jevnlig gjennom hele året. De barna som ikke sover i barnehagen, er gjerne med de store i utetiden. Etter påske har vi mer systematisk tilvenning. Barna på Stallen og Stabburet er med på turer, samlinger og andre aktiviteter. Målet er å sørge for at barnet gradvis blir trygg på de voksne på den nye avdelingen, om ikke barnet kjenner de fra før.

Foreldrene får i forkant av overgangen et brev med info om den avdelingen barnet skal begynne på. Vi oppfordrer foreldre til å ta seg god tid de første morgenene barnet begynner på ny avdelingen. Bli gjerne med inn på avdelingen en liten stund om barnet trenger det.

Fra barnehage til skole

For våre «skolestartere» har vi en intensjon om å gjøre det siste året i barnehagen litt spesielt. De skal oppleve den avsluttende tiden i barnehagen som spennende, utfordrende og en tid hvor iveren etter å erobre nye kunnskaper skyter fart (Veilederen fra eldst til yngst, 2009).

Førskolegruppen samles en dag i uken for å bli ytterligere kjent med hverandre, og få et lite grep om hva skole handler om. Vi har stort fokus på at barna skal oppleve mestring, takle motstand og oppleve at de er gode nok. Barna skal ha tro på seg selv, lyst til å lære, kunne leke og forholde seg til andre. Vi trener også på blyantgrep og det å kunne skrive navnet sitt, men ser at barnets evne til å kunne samhandle med andre og tåle litt motstand er viktigere kunnskap å ta med seg til skolen. Siste tirsdag hver måned drar førskolegruppen på tur for å møte de andre førskolebarna i Tomter. En hyggelig dag i skogen med mange nye venner!

«The most important thing you as a teacher will ever do is to make your pupils feel good about themselves, that they are persons of worth and value, that they are worth-while individual who are liked and who count for something valuable.»

Neff & Pilch (1976)

For å gjøre overgangen til skolen smidig, besøker vi skolens uteområde og Sfo i løpet av våren. I mai gjennomføres overgangssamtaler med skolen. I forkant av denne samtalen innkaller vi til en foreldresamtale i barnehagen, hvor foreldre gir oss informasjon om hva de ønsker skolen skal vite om barnet når det begynner på skolen. Barnet tegner også en «her er jeg» tegning til skolen for å fortelle litt om seg selv. Etter overgangssamtalene inviterer skolen til innskrivning og besøksdag på skolen, hvor barna får treffe lærerne og se klasserommet sitt. Både barnehage og skole ønsker å gjøre overgangen til skolen trygg for barna.

Vår pedagogiske virksomhet

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke å handle systematisk i det pedagogiske arbeidet. Barnehagen er forpliktet til å begrunne, planlegge, vurdere og dokumentere at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven rammeplanen.

Dokumentasjon

Rammeplanen fastslår at dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet inngår som en viktig del av barnehagens arbeid. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Vurdering

Det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Pedagogiske evalueringer som grunnlag for vurdering.

Barn må bli hørt og forstått om egne erfaringer og opplevelser. Det handler om å se barnet som subjekt og la barn ha rett til egne opplevelser og erfaringer. Vi lar barnets initiativ, engasjement og søken etter kunnskap være utgangspunkt for planleggingen av Spor. Vi lar disse være utgangspunktet for dyptgående prosjekt hvor dokumentasjon og pedagogisk dokumentasjon brukes for å følge barnets læringsprosess og kreativitet. Dette er gir også personalet viktig læring om barnet og egne arbeidsmåter.

Våre arbeidsmåter

Barnehagen benytter ulike arbeidsmåter for å ivareta enkeltbarn, barnegruppe og lokalmiljø.

Nordre Øyen har knyttet sin pedagogiske metode SPOR til Læringsverkstedets pedagogiske tre.

Røttene til treet handler om Barnets Egenverd. Aktive voksne observerer, dokumenterer og evaluerer barnas fysiske leke- og læringsmiljø. Vi tilfører noe, omorganiserer eller tar bort deler av dette miljøet ut fra behovene til barna. Gjennom SPOR finner vi det barna interesserer seg for og planlegger aktiviteter ut fra dette. Vi har samlingsstunder med eventyr, konkretisering, hjertesamlinger, matematikksamlinger, språklek og musikkksamlinger knyttet rundt Sporet vi til enhver tid arbeider med. Repetisjonsprinsippet handler om at barn og voksne må gå samme vei mange ganger for å lage en sti med sporene våre. Ved å repetere får barn erfare og oppleve glede ved å gjenkjenne og opplevelse av å mestre innholdet i våre fem fagtemaer; Språk, Mattelek, Hjerterprogrammet, Natur og Kreativitet.

Progresjon betyr variasjon og utvikling av innholdet i Sporet og arbeidsmetodene vi bruker. Vi kan for eksempel utvide barns eventyrhorisont ved å introdusere nye og spennende eventyr, eller lage en ny vri på et godt kjent eventyr. I eventyret Bukke Bruse er vi jo alle kjent med at bukkene skal til seters for å gjøre seg fete og at trollet bor under broa. Hva skjer hvis bukkene skal til bestemor for å spise vafler og det er ingen troll under broa? Overraskelsesmomentet er stort!

Stammen til treet er Lek og Bevegelse og den bærer de 5 fagtema som er bladene til treet. Barn trenger å bruke kroppen sin, oppleve trygghet og få erfaring i å mestre. Fysisk aktivitet skal handle om glede over å bruke kroppen sin, og å dele fine opplevelser med hverandre. Vi benytter oss blant annet av naturen rundt oss og musikk for å gi barna gode opplevelser med bevegelse. Å danse som småtroll i Dovre Gubbens Hall vekker følelsen av spenning, fart, rytme og store mengder glede for både barn og voksne.

Leken har en helt sentral plass i barnehagen. Den er utgangspunktet for alt vi foretar oss. Barn leker for lekens egen skyld, men det er også gjennom leken de lærer om livet rundt seg. Barn trenger språk for å delta aktivt i lek, og lek utfordrer barnet til å bruke og utvikle språket i samspill med andre. Gjennom lekende læring kan vi inspirere barna til å leke med ord og bokstaver, tall og mengder, form, størrelser, mønster, mål og vekt, posisjoner og plassering.

Digital praksis, benyttes som et hjelpemiddel. Internett inneholder en uendelig mengde informasjon, men kunnskapen på nettet er ikke alltid kvalitetssikret. Barn bør derfor tidlig lære å ikke uten videre stole på informasjonen de finner. Ved at voksne daglig undersøker hva barna lurer på med utgangspunkt i deres lek og samtaler, og viser hvordan de kan søke på nettet for å få mer informasjon, kan de fremstå som rollemodeller for barna og øke barns digitale dømmekraft. I Nordre Øyen brukes IKT til å søke kunnskap og arbeide kreativt med barna. Vi filmer, fotograferer og gjør lydopptak. Vi dokumenterer tegninger, aktiviteter, modellkittfigurer, byggverk av klosser, spontane dramaforløp, fortellinger og rollelek. Barna er med på utvelgelsesprosessen av bilder som skal benyttes i dokumentasjonen, og får bl.a skrive ut bilder og informasjon fra nettet.



Rammeplanens 7 fagområder = Læringsverkstedets 5 fagtema

Rammeplanen gir føringer for et helhetlig arbeid som skal sikre alle barn gode utviklingsmuligheter og trivsel. Barnehagens pedagogiske tilbud skal romme innhold fra rammeplanens syv fagområder.

Vi arbeider systematisk og kontinuerlig med alle rammeplanens fagområder.

Læringsverkstedet har valgt å fortolke og sette rammeplanens syv fagområder sammen til fem fagtemaer. Det bidrar til god organisering og progresjon i vårt pedagogiske arbeid. Hvert fagtema har et eget ikon som går igjen i materiell som barnehagen bruker i sitt arbeid.

Rammeplanens fagområde *Kropp, bevegelse, mat og helse* er en del av selve kjernen i vårt pedagogiske konsept og inngår i alle fagtemaene i løpet av uka.



Hjerterprogrammet er utviklet av Læringsverkstedet som et verktøy for barnehagens arbeid med sosial kompetanse innen kategoriene JEG, DU og VI. Hjerterprogrammet er for oss formålsparagrafen i praksis. Det dekker rammeplanens fagområde Etikk, religion og filosofi, samt elementer i rammeplanens fagområde Nærmiljø og samfunn, Kropp, bevegelse, mat og helse. Gjennom Hjerterprogrammet dannes et godt grunnlag for livsmestring og barna rustes for å tåle livet.



Språk dekker rammeplanens fagområde Kommunikasjon, språk og tekst og inneholder alle elementer som sikrer at barnehagen arbeider med et godt språkmiljø og språkutvikling for alle barn. Fagtemaet Språk inngår som en naturlig del i alt av barnehagens arbeid og hverdagsaktiviteter



Mattelek rommer innholdet i rammeplanens fagområde Antall, rom og form. Barnehagens arbeid med fagtemaet Mattelek lar barn leke og erfare matematikk på en variert måte og som gir en begynnende matematisk forståelse.





Kreativitet favner barnehagens arbeid med rammeplanens fagområde Kunst, kultur og kreativitet. Kreativitet er et viktig fagtema og inngår i store deler av vårt pedagogiske arbeid.






Natur dekker rammeplanens fagområder Natur, miljø og teknikk samt nærmiljø og samfunn. Rammeplanens fagområde Kropp, bevegelse, mat og helse er også del av fagtemaet Natur. Barna får erfaringer og opplevelser med ulike sider av fagtemaet.



Barnehagens arbeid med fagområdene

Fagtemaer	1-2 år	3-4 år	Skolestarterne
Språk 	<p>Vi bruker regler, rim og sang tilpasset ulike gjøremål og situasjoner (eks: ryddesang og ormen den lange før vi spiser)</p> <p>Ordbading –vi tilfører nye ord ofte med utgangspunkt i sporet vi jobber med. Vi henger da opp bilder rundt på avdelingen som vi har samtaler rundt.</p> <p>Morgensamling- der vi sammen med barna ser på hvordan dagen vår ser ut med hjelp av dagstavle. Her har vi ofte rim, regler, sanger, eventyr eller historier knyttet opp mot sporet vårt. Vi bruker ofte konkrete for å illustrere.</p> <p>Bøker er alltid tilgjengelig for barna, og vi har egne lekekroker der barn kan se i bøker på egenhånd eller lese med voksne.</p>	<p>Vi bruker sang, rim og regler tilpasset alder og modningsnivå. Ofte har disse tilknytning til avdelingens Spor.</p> <p>Gjennom Sporet utforsker vi nye ord og begreper knyttet til tema. Vi får ny kunnskap og anvender dette i det videre arbeidet, gjerne gjennom dokumentasjon på avdelingen. Vi bader barna i de nye ordene.</p> <p>Bøker og eventyr har en sentral plass i hverdagen. Her får barna være med på samlingsstuder og dramatisering av tema eller eventyr. Barna er med på å lage egne eventyr, og saman går vi inn i en magisk verden!</p>	<p>Vi leker med bokstaver ved å forme de ved hjelp av kroppene våre. Vi går på bokstavjakt i naturen og nærmiljøet.</p> <p>Gjennom sang, regler og høyt lesning lytter vi til bokstavlydene.</p> <p>Vi bruker rytmeinstrumenter til å lytte til bokstavenes rytme.</p> <p>Vi øver på å gjenkjenne vårt eget navn, ved å lete etter de riktige bokstavene, og sette de sammen i riktig rekkefølge.</p> <p>Vi øver på å skrive vårt eget navn.</p> <p>Vi lekeskriver og lager egne tekster.</p> <p>Vi øver på å gjenta mønstre.</p>
Natur 	<p>Turdag - vi har turdag en gang i uken der vi bruker nærmiljøet og går</p>	<p>Turdag – ukentlig tur til turplass, i nærmiljø eller til biblioteket.</p>	<p>Vi øver på selvstendighet, å klare selv. Vurdere</p>

	<p>blant annet tur til skogen, biblioteket og fotballbanen.</p> <p>Gode matopplevelser ute. Vi tenner bål og griller, smører med matpakke eller bare tar med oss maten ut.</p> <p>Ekspirimeter og utforsking- snø og vann er fine materialer til eksperimenter, og skaper mye undring blant barna. Insekter gir også rom for mye undring.</p>	<p>Utvikler både grov- og finmotorikk. Turstedet ligger i gåavstand fra barnehagen, men for å komme hit må vi virkelig ta i bruk kroppen vår.</p> <p>På turplassen har vi aktiviteter som matlaging, plukke kongler, lek, aktivitetsløyper med poster og samlingsstunder.</p> <p>Vi studerer naturen året rundt og lærer mange nye begrep og ser sammenhenger i naturen.</p> <p>Vi er miljøagenter og plukker med oss søppel som er slengt i naturen.</p>	<p>hva og hvordan når vi skal på tur.</p> <p>Turdag en dag i måneden sammen med de andre førskolebarna i Tomter.</p> <p>Vi er miljøagenter og lærer å sortere søppel. Vi plukker med oss søppel fra naturen og nærområdet.</p> <p>Vi spikker og bygger i naturen for å øve på finmotorikk. Utfordrende terreng gir oss større grovmotoriske ferdigheter. Vi klatrer, hopper, kryper og hinker.</p> <p>Vi observerer hvordan naturen endrer seg gjennom årstidene.</p>
<p>Hjerte</p> 	<p>Bursdagssamling- vi har i slutten av hver måned en samling for de som har hatt bursdag denne måneden. Her får de krone, bursdagssang og sitte på gullbursdagsstolen. Hvert enkelt barn får sin dag med positiv oppmerksomhet fra de andre barna.</p> <p>Deling i mindre grupper for å skape vennskap og gjøre det lettere for barna og skape gode relasjoner.</p>	<p>Vi feirer barnas bursdager med samling, tog og et godt måltid! Dette er dagen hvor barnet får skinne.</p> <p>Vi har ukentlig Hjertesamling som skal bidra til å øke barnas sosiale kompetanse. Vi snakker om tanker og følelser, og knytter disse bl.a til kroppsspråk og ansiktsuttrykk. Mats og Mille er med oss i Hjertesamlingene saman med Hjertrud, og de forteller oss om vennskap og det å bry seg om andre.</p>	<p>Alle barn skal oppleve at de er verdifulle! Barna skal bli sett, hørt og tatt vare på.</p> <p>Vi reflekterer sammen med barna om hva det vil si å bli sett og tatt vare på. Hva er en venn, hva gjør en venn? Hva vil det si å bry seg om andre?</p> <p>Vi lærer om andre kulturer og mer om vår egen. Hva er likt eller ulikt?</p> <p>Vi oppmuntrer hverandre til å fortelle noe om oss selv, og vi øver på å lytte.</p>

		Fortellinger og bøker som formidler medmenneskelighet. Vi snakker også mye om hvordan vi skal være mot hverandre og hvordan vi ønsker andre skal være mot oss.	Vi forebygger mobbing og styrker barnas selvfølelse og selvtillitt.	
Matte		<p>Sanger, rim, og regler og eventyr med tall, størrelser og form. Eks: Bukkene Bruse og 5 små apekatter.</p> <p>Vi blir kjent med ulike former gjennom utelek. Eks: lage ulike former i sanden eller med steiner og pinner og lek med ball.</p> <p>Barna hjelper ofte til og dekke bordet med kopper, asjetter og kniver. På denne måten teller vi.</p>	<p>Vi blir kjent med matematiske uttrykk igjennom eventyr, song, rim og regler.</p> <p>I Mattesamlinger har vi med oss Telle-Tarik, og sammen leker vi med tall, former, mengder, størrelser og plassering.</p> <p>Under måltidet teller vi antall kniver, kopper og asjetter. Vi plasserer maten på, bak, foran og ved siden av, mens barna er under bordet.</p> <p>Vi utforsker størrelser som lengde, tykkelse og størrelser både ute og inne.</p>	<p>Vi utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper gjennom mattelek.</p> <p>Vi bruker puslespill, kort, terninger og mattespill, men også vår egen kropp til å se matematikken i hverdagen.</p> <p>Sammen med barna lager vi Memoryspill og hinderløyper hvor de matematiske begrepene blir konkretisert.</p>
Kreativitet		<p>Tegnesaker, puslespill står alltid tilgjengelig for barna.</p> <p>Vi bruker forskjellige teknikker (eks. Male med hender, kroppen eller pensler) og formingsmateriell.</p>	<p>Barna får utfolde seg kreativt gjennom musikk, dans, sang, tegning, drama, film, fortellinger og lek.</p> <p>Vi eksperimenterer med ulike maleteknikker ved hjelp av klinkekuler, melis, kitt, poteter og kroppen vår.</p>	<p>Kultur gir barna en dypere forståelse for våre tradisjoner og innblikk i samfunnet vi lever i.</p> <p>Vi øver til å feire Lucia med sang, tekst og utkledning. Lucia er en tradisjon i barnehagen, men ikke alle feirer dagen. Vi inviterer førskoleforeldrene til å</p>

	<p>Musikk- Vi bruker sang og dans både i samling og spontane aktiviteter. Dette gjør at barna blir kjent med rytme, bevegelser og instrumenter.</p>	<p>Tegne- og malesaker er alltid tilgjengelig for barna.</p> <p>Vi dramatiserer eventyr sammen med barna, og for barn.</p> <p>Vi lager lekesoner hvor barn kan konstruere sin egen lek ved hjelp av tilgjengelige rekvisitter og gjenbruksmateriale</p>	<p>se toget på ettermiddagen, og dette øver vi til på dagen hvor vi går i tog sammen med avdelingene. Vi baker lussekatter i mange former og størrelser.</p> <p>Vi lærer om primærfargene og hvordan disse brukes til å lage flere farger.</p> <p>Vi øver på bruk av saks.</p>
<p>Lek og bevegelse</p> 	<p>Vi legger til rette for et godt lekemiljø igjennom å skape lekesoner og temasoner. Alt står synlig og lett tilgjengelig for barna.</p> <p>Tilstedeværende voksne i lek som ofte sitter på gulvet både som en ladestasjon for barna, men også for å berike leken og ta den videre til nye nivåer eller som observerer.</p> <p>Frileken er viktig for oss og har en stor plass i hverdagen vår, men selvfølgelig har vi også mer voksenstyrte aktiviteter. Eks. Bevegelsesleker og sansemotorisk lek.</p>	<p>Vi har både planlagte og spontane bevegelsesleker, ute og inne.</p> <p>Vi bruker lek i overgangssituasjoner og et lekent språk ved for eksempel; påkledning.</p> <p>Lekesonene våre har materiell lett tilgjengelig for barn, for å skape nysgjerrighet og fremme kreativiteten.</p> <p>Vi leser boka "Alle har en bakside" av Anna Fiske, som handler om kroppen. Denne boken handler om det å respektere andres grenser. Boken normaliserer forskjeller og hjelper barn å reflektere over egne intime grenser.</p> <p>Barnehagens matansvarlig tar grupper med barn med seg på kjøkkenet. Her får de</p>	<p>Vi gjør læring spennende og morsomt, og tar gjerne i bruk alle sansene våre!</p> <p>Vi går på bokstavjakt, mønsterjakt og lysjakt med lommelykt. Hva spennende kan vi finne, og hva kan vi gjøre med det?</p> <p>Vi leker med rytmer, dans og sang. Musikkstopp og hermeleker gjør oss bevisste på vår egen kropp.</p> <p>Vi leker Knutemor, tampen brenner, Kongen befaler og alle mine kyllinger.</p> <p>Vi lager hinderløyper både ute og inne.</p>

	Måltidene er også en viktig del av dagen vår. Vi stimulerer smaksopplevelser, de prøver og smøre maten selv og deltar i matlaging.	grunnleggende kunnskap om et godt kosthold, lærdom om ulike råvarer og smaksopplevelser. Rundt bordet er fokuset den gode samtalen. Barna lytter til hverandre, venter på tur og samtaler med hverande.	
--	--	--	--

Et godt måltid

Rammeplanens fagområde **Kropp, bevegelse, mat og helse** er en del av selve stammen vårt pedagogiske konsept og inngår derfor i alle våre fem fagtema.

Læringsverkstedets barnehager skal være en arena hvor barn får oppleve matglede og matkultur.

Vi har i samarbeid med Ryfylkekokken Frode Selvaag og Arne Brimi utviklet «Et godt måltid». Gjennom «Et godt måltid» har vi også fokus på et sunt og variert kosthold, norsk kulturtradisjon og en hyggelig atmosfære. Barna er aktive deltakere i hele prosessen med planlegging, tilberedning av maten, gjennomføring av selve måltidet og opprydding etterpå. Måltidet for oss handler om mer enn bare å spise. Måltidet er en arena for fellesskap og samspill, mestring, gode opplevelser og samtaler. Dette er en del av barnets dannelsesprosess og bidrar til utvikling av barnets sosiale kompetanse.

Nordre Øyens matansvarlig er en del av barnehagens grunnbemanning. Hun har et hjerte for både barn og mat, og ved at hun tar barna med i matlagingen ser vi at barna blir mer positive til å forske på ulike smaker. Det smaker bedre å spise maten man har vært med på å lage! Vi har organisert måltidene slik at en uke får småbarnsavdelingene varmmat 3 ganger i uken, mens de store får 2. Uken etter snur vi dette til at store får 3 ganger, mens de små får 2. Vi bruker mye grønnsaker, bønner, linser, frukt og byggryn i maten, og all mat blir laget «fra bunnen». Barna får være med på hele prosessen til det å f.eks lage eplesyltetøy og saft. Vi plukker epler i Tomters hager, tar de med til barnehagen hvor kjøkkenet etter hvert ligner på «bestemors kjøkken». Her kutter barna opp epler, som kokes helt de blir til mos. Så skal syltetøyglassene kokes og tørkes godt. Videre har vi det hjemmelagde syltetøyet i glasset, lukker lokket og setter det igjen til koking på svak varme for så å kjøles ned igjen. Å få med et glass egenlaget syltetøy hjem til familien er stor stas, spesielt når man kan fortelle hele historien om hvordan den ble til!

Det er mye helse i god mat og ved at barna lærer om matens næringsinnhold og hvordan næringen blir tatt opp i tarmene, bidrar vi til større bevissthet rundt hva vi spiser. Barna får lære om at proteinene er kroppens byggeklosser. De bidrar til cellenes vekst, og er særlig viktig i en fase der kroppen skal vokse seg stor og sterk. En annen viktig egenskap proteiner

har, er at den holder kroppen lengre mett. Proteiner finnes i hovedsak i kjøtt, fisk, egg, ost og andre meieriprodukter, men også i bønner, linser, korn og belgfrukter. Karbohydratene holder blodsukkeret i balanse, og de finnes i både raske og langsomme varianter. Vi bruker Berit Nordstrands fortelling «Sukkerkok i hodet» til å fortelle hvordan maten vi spiser kan få en helt fin dag til å bli skikkelig teit.

Beskriv barnehagens arbeid med Et godt måltid. Synliggjør hvordan dere kobler Et godt måltid sammen med vårt pedagogiske konsept i et helhetlig arbeid. Rammeplanens fagområde «Kropp, bevegelse, mat og helse» skal inngå som del av dette arbeid. Det samme gjelder rammeplanens tema «Livsmestring og helse».

Tilrettelegging

Tilrettelegging av det allmenpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Tilretteleggingen skal vurderes underveis og justeres i tråd med barnets behov og utvikling.

Nordre Øyen har over flere år hatt et tett samarbeid med PPT og spesialpedagoger. Gjennom dette samarbeidet har vi reflektert mye over våre arbeidsmetoder og endret disse ut fra behovene i barnegruppa. Vi er opptatt av å legge til rette for et godt leke- og språkmiljø, som stimulerer til læring og utvikling hos alle barna. Barn med spesielle behov støttes i sin læring

Bakgrunnsdokumenter

Lov og forskrifter

- Lov om barnehager (barnehageloven) (2005)
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)

Læringsverkstedets dokumenter

- Verdiplattform
- Veilederen «Vår pedagogikk»
- Handlingsplan mot mobbing i barnehagen
- Virksomhetsplan

Veileder fra Kunnskapsdepartementet

- Fra eldst til yngst, overgang barnehage-skolen (2008)

Veiledere fra Utdanningsdirektoratet

- Håndtering av kriser og sorg i barnehagen (2014)
- Språk i barnehagen – mye mer enn bare prat (2013)
- Barns trivsel – voksnes ansvar, veileder om forebyggende arbeid mot mobbing i barnehagen (2012)

Lenker til aktuelle hjemmesider

- [Læringsverkstedet](#)
- [Regjeringen/Kunnskapsdepartementet/Barnehage](#)
- [Utdanningsdirektoratet/Barnehage](#)
- [PBL - Private barnehagers landsforbund](#)